

Številka: Up-1181/20-38

Datum: 3. 5. 2023

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi [redacted] ki ga zastopa Aleš Majcenovič, odvetnik v Mariboru, na seji 3. maja 2023

odločilo:

1. Sodba Višjega sodišča v Mariboru št. I Cp 946/2019 z dne 11. 2. 2020 ter I. in V. točka izreka sodbe Okrožnega sodišča na Ptuju št. P 20/2018 z dne 14. 5. 2019 se razveljavita in zadeva se v tem obsegu vrne Okrožnemu sodišču na Ptuju v novo odločanje.
2. Pritožnik in prva nasprotna udeleženka nosita vsak svoje stroške postopka.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Pritožnik je kot kreditojemalec in potrošnik primarno tožil na ugotovitev ničnosti stanovanjske kreditne pogodbe z dne 25. 11. 2005 (v nadaljevanju Pogodba) z valutno klavzulo v švicarskih frankih ter neveljavnost vknjižbe in izbris vknjiženih hipotek, ki sta namenjeni zavarovanju obveznosti Pogodbe. Svoj primarni zahtevek je med drugim utemeljeval z navedbami o neizpolnjeni pojasnilni dolžnosti (in z zavajanjem) banke (prve nasprotna udeleženke) v zvezi z nepošteno izpostavljenostjo valutnemu tveganju. Podredno je pritožnik na podlagi spremenjenih okoliščin zahteval razvezo Pogodbe ter izročitev listine za izbris vknjižene hipoteke in zaznambe neposredne izvršljivosti ustreznega notarskega zapisa. Sodišče prve stopnje je primarni in podredni tožbeni zahtevek zavrnilo.¹ V postopku je v delu primarnega zahtevka ob načelni dopustnosti

¹ Zaradi pomanjkanja pravnega interesa je sodišče pritožnikove zahtevke v delih, v katerih je od sodišča zahteval naložitev lastne obveznosti plačila denarnega zneska v posledici neveljavnosti

Pogodbe z valutno klavzulo kot merodajne uporabilo določbe Zakona o varstvu potrošnikov.² Kot jedro spora je označilo okoliščine zatrjevane neustrezne izpolnitve pojasnilne dolžnosti ter zavzelo stališče,³ da je presoja nepoštenosti glavnega predmeta Pogodbe skladno z Direktivo Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21. 4. 1993 – v nadaljevanju Direktiva 93/13/EGS) mogoča le, če je bil ta določen nejasno. Sodišče je glede vsebine zahteve po transparentnosti dogovora o valutni klavzuli ob sklicevanju na sodno prakso Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju SEU) štel, da mora biti povprečen normalno obveščeni potrošnik zmožen oceniti potencialno znatne posledice takega pogoja za njegove finančne obveznosti.⁴ Ker je bilo že v sami Pogodbi jasno pojasnjeno konkretno delovanje mehanizma konverzije tuje valute, je ugotovilo, da je bila zapisana v jasnem in razumljivem jeziku. Zato je bil po presoji sodišča pritožnik kot potrošnik tudi zmožen oceniti ekonomske posledice posla. Po presoji sodišča je banka izpolnila svojo pojasnilno dolžnost po vsebini tudi s tem, da je pritožniku predstavila obrestno in valutno tveganje, mu prikazala grafe gibanja različnih obrestnih mer in tečajev za deset let nazaj ter pripravila informativne izračune različnih ponujenih kreditov (z valutno klavzulo ali brez nje). Banka po ugotovitvah sodišča tudi ni zagotavljala nespremenljivosti tečaja in ni posebej priporočala kredita z valutno klavzulo. Sodišče je upoštevalo tudi, da je šlo pri sklepanju Pogodbe za dalj časa trajajoč postopek, pri čemer ima stranka na razpolago dovolj časa, da o zadevi dobro premisli. Oprlo se je tudi na izpovedbo pritožnika, da se je o kreditih pozanimal tudi pri drugih bankah in na spletu. Na podlagi izpovedbe pritožnika, da so bili v času sklepanja Pogodbe nacionalna valuta še tolarji in bi bil v vsakem primeru vezan na eno valuto (EUR ali CHF), je sodišče zaključilo, da se je pritožnik zavedal mehanizmov, na podlagi katerih se je izračunal obrok kredita, in tudi valutnega tveganja. Potrditev navedenega je sodišče videlo tudi v dejstvu, da je tožnik kasneje v letu 2006, ko je izvrševanje Pogodbe z valutno klavzulo spoznal v praksi, s toženko sklenil še eno kreditno pogodbo z valutno klavzulo. Dodatno potrditev je prepoznalo tudi v izpovedbi pritožnikove partnerke, ki je bila (kot porokinja) navzoča pri sklepanju Pogodbe in je vprašala po razlogu za sklepanje pogodbe v CHF in ne v EUR, pri čemer je izpovedala, da so o tem "malo" govorili. Banka po naziranju sodišča ni bila dolžna prikazovati konkretnih izračunov in izdelati grafov, saj je bistveno, da je bila pojasnilna dolžnost opravljena na pritožniku razumljiv način, ne pa toliko konkreten način njene izpolnitve. Sodišče je ugotovilo še, da banka ni vedela in ni mogla vedeti, da bo prišlo do tako velike spremembe medvalutnega razmerja. Po prepričanju sodišča je toženka tako svojo pojasnilno dolžnost opravila v zadostni meri in v skladu z zahtevami potrošniškega kreditiranja, splošno znanimi dejstvi, pričakovanji ter načelom vestnosti in poštenja, zato ji

kreditne pogodbe, zavrglo. Pritožnik je torej v navedenem delu zahteval od sodišča, naj njemu samemu (in ne nasprotni stranki) naloži plačilo denarnega zneska.

² V sporu je glede na trenutek sklepanja kreditne pogodbe upošteven Zakon o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 51/04 – v nadaljevanju ZVPot).

³ Sodišče se je oprlo na sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 201/2017 z dne 7. 5. 2018.

⁴ Sodišče se je na tem mestu sklicevalo na sodbo SEU v zadevi *Ruxandra Paula Andriciuc in drugi proti Banca Românească SA*, C-186/16, z dne 20. 9. 2017 (v nadaljevanju zadeva *Andriciuc*).

ni mogoče očitati, da bi delovala v slabi veri ali netransparentno. V okviru obravnave (ne)izpoljenosti pogojev oderuštva je sodišče presodilo tudi, da med dajatvami ene in druge stranke ob sklenitvi Pogodbe ni bilo očitnega nesorazmerja, ker sta tveganje nosili obe pogodbeni stranki. Hkrati plačevanje anuitet, vezanih na valutno klavzulo zaradi pravil o obvladovanju tveganj, tudi ni pomenilo neposredne koristi za banko.

2. Pritožnik je v pritožbi zoper prvostopenjsko sodbo med drugim izpostavil pomembnost sodne presoje transparentnosti (jasnosti in razumljivosti) ob uporabi meril iz Direktive 93/13/EGS. Opozarjal je na nasprotovanje stališču SEU glede vsebine standarda pojasnilne dolžnosti v zadevi *Andriuciuc*. Po njegovem mnenju bi sodišče moralo presoditi, kakšne konkretne informacije je prejel in kako je lahko razumel delovanje valutne klavzule ter ekonomske posledice njene uporabe v praksi. Izrecno je navedel, da bi morale posredovane informacije zajemati tudi vpliv gibanja menjalnega tečaja in povečanja obrestnih mer tuje valute na obroke odplačila kredita s simulacijami gibanja mesečnega obroka glede na tečaj. Bančni informativni izračun različnih kreditov je bil po mnenju pritožnika zavajajoč, saj je prikazoval nespremenljive zneske v domači valuti, iz česar je bilo kvečjemu razbrati, da bo kredit z valutno klavzulo ugodnejši od kredita v domači valuti. Po naziranju pritožnika je bila pravno nujna tudi presoja nepoštenosti pogodbenega pogoja, pri čemer je pritožnik opozarjal tudi na izrazito neravnotežje med pogodbenima strankama v času sklepanja Pogodbe in na neomejenost prevzetega tveganja.

3. Sodišče druge stopnje je pritožbo pritožnika zavrnilo in potrdilo prvostopenjsko sodbo. Soglašalo je s prvostopenjskim sodiščem, da je dogovor o valutni klavzuli glavni predmet Pogodbe, zato bi bila presoja njegove nepoštenosti na podlagi drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS mogoča le, če bi bil določen nejasno (tj. tudi ne bi bila izpolnjena pojasnilna dolžnost). Po naziranju pritožbenega sodišča je prvostopenjsko sodišče presojo izpoljenosti standarda pojasnilne dolžnosti opravilo v skladu z upoštevnimi zahtevami Direktive 93/13/EGS in sodbo SEU v zadevi *Andriuciuc*. Pritožniku je bilo tudi po naziranju pritožbenega sodišča na podlagi ugotovitev prvostopenjskega sodišča (ob jasnem pogodbenem besedilu) razumljivo in celovito pojasnjeno tako valutno kot obrestno tveganje, prikazani so mu bili grafi in gibanja različnih obrestnih mer in tečajev za deset let nazaj, enakovredno in brez preferenc za kredit z valutno klavzulo pa mu je banka predstavila tudi kredit, vezan na EUR. Sodišče je zapisalo, da je pritožnik sam potrdil, da mu je Pogodbo pred podpisom prebrala bančna uslužbenka, člen Pogodbe o valutnem tveganju pa je prebral tudi sam. Po presoji pritožbenega sodišča mu zato prvostopenjsko sodišče pravilno ni sledilo, da se ni zavedal tveganosti Pogodbe. Pritožnik bi kot povprečen potrošnik, še toliko bolj pa kot ekonomist,⁵ po naziranju sodišča moral in mogel oceniti ekonomske posledice Pogodbe ter se zavedati, da lahko v daljšem obdobju odplačevanja kreditnih obveznosti pride do večjih sprememb vrednosti valute. Čeprav se tožnik glede na lastno izpovedbo ob sklepanju Pogodbe ni zavedal, da lahko po njeni

⁵ Sodišče sicer hkrati ob opori na sodbo SEU v zadevi *Andriuciuc* pojasnjuje, da je za presojo upošteven standard povprečnega potrošnika.

sklenitvi pride do tako velikih tečajnih razlik, do katerih je prišlo predvsem zaradi gospodarske krize v letu 2011 in zaradi ukrepov švicarske centralne banke leta 2015, je pritožbeno sodišče zapisalo, da iz njegove trditvene podlage niti ne izhaja, da se na kršitev pojasnilne dolžnosti sklicuje tudi, ker bi toženka s tako velikim valutnim tveganjem mogla in morala računati in ga o tem informirati. Povzelo je stališče, da je zahteva pritožbe po izdelavi grafičnih simulacij vpliva različnih vrednosti švicarskega franka na anuitete za daljše časovno obdobje formalistična in hkrati pretirana.⁶ Zapisalo je, da tudi iz zadeve *Andriciuc* izhaja zgolj, da mora biti informiranje potrošnikov dovolj intenzivno, ne pa predpisovanje točnega načina informiranja, na primer z izdelavo grafičnih prikazov in izračunov. Tudi priporočilo Evropskega odbora za sistemska tveganja z dne 21. septembra 2011 o dajanju posojil v tujih valutah (UL C 342, 22. 11. 2011 – v nadaljevanju Priporočilo ESRB) po naziranju sodišča ne opredeljuje konkretnega načina pojasnil. Uporaba Priporočila ESRB bi bila po naziranju sodišča tudi v nasprotju s povratno veljavo pravnih aktov, saj je bilo sprejeto po sklenitvi Pogodbe v obravnavanem primeru. Po naziranju pritožbenega sodišča informativni izračuni banke ob sklenitvi Pogodbe tudi niso bili zavajajoči, ker so bili pripravljene za celotno obdobje odplačevanja kredita, upoštevaje tečaj švicarskega franka in referenčne obrestne mere (LIBOR), ki sta veljala ob sklenitvi. Ker banka bodočega tečaja ni mogla in morala poznati, morebitnih valutnih nihanj pri informativnem izračunu ni mogla upoštevati. Pritožbeno sodišče je bilo tako prepričano, da se je pritožnik za sklenitev Pogodbe odločil po svobodni presoji in iz razloga, ker je kredit z valutno klavzulo v švicarskih frankih v času sklepanja Pogodbe po splošnem prepričanju veljal za ugodnejšega in je bil prav iz tega razloga toliko bolj tržno zanimiv. Tečaj švicarskega franka je bil v letu 2005 namreč na dokaj nizkih ravneh, referenčna obrestna mera (LIBOR) pa je bila v tistem času nekoliko nižja od evrske (EURIBOR). Da bi pritožnik lahko dobil tudi kredit z valutno klavzulo v EUR, oba kredita pa sta mu bila enakovredno ponujena, po prepričanju pritožbenega sodišča še toliko bolj pomeni svobodno in preudarno sklenitev Pogodbe. Pritožbeno sodišče je zapisalo tudi, da je imel pritožnik od sklenitve Pogodbe v pisni obliki v prostorih toženke do naroka pri notarju na voljo tudi ustrezen čas za razumen premislek. Ob tem je imel po 3. točki Pogodbe tudi pravico, da lahko pred črpanjem kredita v petih dneh od njene sklenitve, torej še po tem, ko ga je notar opozoril na prevzeta tveganja,⁷ od Pogodbe odstopi brez navedbe razloga.

4. Pritožbeno sodišče je ob sklicevanju na sodno prakso Vrhovnega sodišča⁸ zapisalo še, da je v sodni praksi že sprejeto stališče, da tudi banka kot profesionalna oseba ni mogla

⁶ Ob tem je podrobneje povzelo stališča Vrhovnega sodišča v sodbi in sklepu št. II Ips 195/2018 z dne 25. 10. 2018, tudi stališče, da opisani pretirani in formalistični način informiranja lahko vodi do točke prezasičenosti z informacijami, kar omogoča tudi manipulacijo in zavajanja (na primer hipotetično ali celo špekulativno prikazovanje gibanja tečaja v korist potrošnika). Tako v 24. točki izpodbijane sodbe Višjega sodišča.

⁷ Pritožbeno sodišče se sklicuje na drugo stran notarskega zapisa št. SV 1009/05 z dne 25. 11. 2005, v katerem je bila sklenjena Pogodba.

⁸ Sodišče se sklicuje na sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 137/2018 z dne 25. 10. 2018 ter sodbo in sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 195/2018.

predvideti enostranskih ukrepov švicarske centralne banke (najprej zamrznitev tečaja, nato pa v letu 2015 njegovo sprostitvev), ki so imeli odločilni vpliv na vrednost švicarskega franka (v primerjavi z EUR). Na navedeni zaključek po naziranju pritožbenega sodišča ne vpliva niti Poročilo o finančni stabilnosti, ki ga je izdala Banka Slovenije v letu 2005. Dolgoročno je apreciacija (tuje valute) sicer lahko pričakovana, ne more pa biti zanesljiva oziroma napovedljiva z določeno stopnjo verjetnosti.⁹ Obe stranki sta tako po naziranju sodišča ob sklepanju Pogodbe zaradi dolgoročne (kredit z ročnostjo 25 let) izpostavljenosti valutnemu tveganju mogli in morali računati s tem, da se vrednost tečaja švicarskega franka v času trajanja spornega kreditnega razmerja lahko giblje tako v korist kot v breme posameznega pogodbenika. Sodišče je menilo, da banka ni ravnala v slabi veri, saj ni mogla in morala predvideti, da se bo tečaj švicarskega franka gibal v breme pritožnika, in na gibanje tečaja tudi ni mogla vplivati. Soglašalo je tudi z oceno prvostopenjskega sodišča (v sklopu presoje oderuštva), da ob sklenitvi Pogodbe vzajemne dajatve niso bile nesorazmerne, ter opozorilo, da se je obrestno tveganje materializiralo v obratni smeri. Pritožbeno sodišče tudi ni sledilo navedbam pritožnika, da bi banka špekulativno preferirala kredite z valutno klavzulo v švicarskih frankih, saj glede na pravila o obvladovanju tveganj za kaj takega ni imela interesa. Vrhovno sodišče je predlog za dopustitev revizije zavrnilo.

5. Pritožnik se sklicuje na kršitev 2., 14., 22., 23., 25., 33., 50. in 67. člena Ustave, 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP) in 1. člena Prvega protokola k EKČP. Meni, da je presojo nepoštenosti pogodbenega pogoja glede na določbe ZVPot in v kontekstu neprenosa drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS v nacionalni pravni red treba opraviti tudi, če je pogodbeni pogoj jasen.¹⁰ V obravnavanem primeru naj bi bil pogodbeni pogoj ob neizpolnjeni pojasnilni dolžnosti tudi nepošten zaradi neomejenega enostransko porazdeljenega tveganja. Pritožnik opozarja, da informacije, ki jih je dolžna posredovati banka, služijo oceni skupnih stroškov kredita. Navaja, da se SEU na vsebino Priporočila ESRB v zadevi *Andriciuc* sklicuje v kontekstu lastnih stališč in ne kot na predpis, ki bi bil pravno zavezujoč, saj je tudi v navedeni zadevi odločalo v zvezi s posojilnima pogodbama, ki sta bili sklenjeni v letih 2007 in 2008. Poudarja, da je v navedeni sodbi jasno izrazilo stališče, da morajo biti potrošnikom posredovane informacije, ki morajo vsebovati vsaj to, kako bi na obroke za odplačilo posojila vplivala zelo velika deprecijacija zakonitega plačilnega sredstva države članice, kjer ima posojilojemalec stalno prebivališče, in povečanje tujih obrestnih mer. Ob tem opozarja, da glede na stališče SEU v zadevi *Andriciuc* izrecno ne zadošča zgolj informacija o možnosti zvišanja ali znižanja

⁹ Sodišče se sklicuje na sodbo in sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 195/2018.

¹⁰ Pritožnik se pri tem ob izjavi Vlade Republike Slovenije z dne 25. 4. 2008, ki je neprenos drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS utemeljila z višjim varstvom potrošnikov, sklicuje tudi na sodbo SEU v zadevi *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc)*, C-484/08, z dne 3. 6. 2010 (v nadaljevanju zadeva *Ausbanc*), 16.–27. točka obrazložitve, ter prilaga tudi pravno mnenje Inštituta za ustavno pravo z dne 3. 8. 2020.

vrednosti tuje valute. Odločitvi Vrhovnega sodišča, na katere se je v obravnavanem primeru sklicevalo pritožbeno sodišče, po njegovem mnenju nasprotujeta Direktiva 93/13/EGS in sodna praksa SEU.¹¹

6. Pritožnik opozarja, da se sodišči nista opredelili do njegovih navedb v zvezi z (i) dolžnostjo predstavitve tveganja izgube in razkritja koristi banke; (ii) konfliktom interesov ter nesorazmerjem v prevzetih tveganjih med banko in potrošnikom; (iii) nezmožnostjo njegovega sklepanja na gibanje tečaja švicarskega franka na podlagi lastnega znanja in historičnih podatkov; (iv) pričakovanjem jasne predstavitve tveganja; (v) dolžnostjo informiranja o vsaj minimalni (primeroma triodstotni) simulaciji krepitve švicarskega franka in posledici za rast glavnice; (vi) nizko vrednostjo švicarskega franka in njegovo pričakovano rastjo glede na tečaje terminskih pogodb; (vii) pomenom simulacije kredita glede na pričakovano krepitev švicarskega franka; (viii) zavajanjem kreditorejmalcev o možnosti dolgoročnega uspeha ter (ix) predstavitvijo mehanizmov gibanja tečajev, ki bi potrošniku omogočali razumeti prevzeta tveganja. Sodišči naj bi tudi nedopustno zavrnilo izvedbo dokazov z zaslišanjem prič in reklamnim gradivom, v katerem je banka zagotavljala, da se višina mesečne anuitete ne bo bistveno višala, s čimer je pritožnik želel dokazovati tudi ustaljeno prakso banke in ravnanje v njegovem primeru. Sodiščema očita tudi, da sta sprejeli protislovno tezo o tem, da naj bi bilo valutno tveganje v danem primeru pritožniku (laiku) razumljivo in bi se ga moral zavedati, medtem ko naj bi bila apreciacija tečaja za banko (strokovnjaka) popolnoma nepričakovana kljub opozorilom Banke Slovenije. Pritožnik poudarja, da je v postopku ves čas kot upoštevno zatrjeval dolžno vedenje banke kot pravne osebe (poslovodstva) in ne konkretne bančne uslužbenke, ki je delovala pri odobritvi kredita. S tem, ko je v potrošniško kreditno pogodbo vnesen element neomejenega tveganja, ta bančni produkt po mnenju pritožnika, namesto da bi krepil svobodo in varnost posameznika, učinkuje povsem nasprotno. Na ključnem področju ustvarjanja temeljev za osebni razvoj ga namreč potiska v nestabilno okolje možnosti velike izgube, v katerem obstaja resno tveganje, da bo okrnjeno njegovo osebno dostojanstvo zaradi tveganja dolžniške spirale in tveganja revščine. Opozarja, da kreditno razmerje ogroža njegov socialni položaj in eksistenco njegove družine, osebni razvoj in dostojanstvo, nasprotuje socialni funkciji lastnine in pravici do mirnega uživanja lastnega premoženja in enakosti pred zakonom.

7. Ustavno sodišče je s sklepom št. Up-1181/20 z dne 1. 7. 2021 sklenilo, da ustavno pritožbo sprejme v obravnavo in v izvršilnem postopku, ki se vodi pred Okrajnim sodiščem na Ptuju pod številko I 303/2016, zadrži prodajo pritožnikove nepremičnine. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS) je o sprejemu obvestilo Višje sodišče v Mariboru, skladno z drugim odstavkom istega člena

¹¹ Pritožnik se ob sodbah SEU v zadevah *Ausbanc* in *Andriciuc* sklicuje tudi na sodbi SEU v zadevah *Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai proti OTP Jelzálóbank Zrt, C-26/13*, z dne 30. 4. 2014 (v nadaljevanju zadeva *Kásler*), in *Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa), C-415/11*, z dne 14. 3. 2013 (v nadaljevanju zadeva *Aziz*).

ZUstS pa je ustavno pritožbo poslalo v odgovor nasprotnima udeleženkama (tj. toženki in stranski udeleženci iz pravde).

8. Prva nasprotna udeleženka (banka, toženka iz pravde) v odgovoru na ustavno pritožbo nasprotuje stališču pritožnika glede nujnosti presoje nepoštenosti jasnega in razumljivega glavnega predmeta Pogodbe. Navaja, da je po mnenju prevladujočega dela teorije zakonodajalec "sicer izrazil namen prenosa člena 4(2) Direktive 93/13/EGS v slovensko pravo, a je, tako kaže, pri njegovi uresničitvi prišlo do redakcijske napake".¹² To naj bi izhajalo tudi iz izjave o skladnosti, ki je bila del Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot-A),¹³ iz katere naj bi izhajalo, da je bil namen sprejemanja te novele slovensko ureditev v celoti uskladiti z Direktivo 93/13/EGS.¹⁴ Prva nasprotna udeleženka opozarja, da je SEU v zadevi *Marc Gómez del Moral Guasch proti Bankia SA*, C-125/18, z dne 3. 3. 2020 (v nadaljevanju zadeva *Gómez del Moral Guasch*) zapisalo, da mora pogodbeni pogoj tudi v primeru, kadar spada na področje uporabe drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS izpolnjevati zahtevo po jasnem in razumljivem jeziku. Posledično naj ne bi držalo, da naj vprašanje pojasnilne dolžnosti za obseg presoje nepoštenosti po slovenski ureditvi sploh ne bi imelo pomena. Prva nasprotna udeleženka meni, da sta sodišči tudi pri presoji standarda pojasnilne dolžnosti ob opori na sodno prakso Vrhovnega sodišča odločili v skladu s sodno prakso SEU. Navaja, da sta se sodišči opredelili do vseh pritožnikovih navedb in tako sta pojasnilno dolžnost in dolžno ravnanje banke tudi obsežno obravnavali. Pravilno in pošteno opravljena pojasnilna dolžnost naj bi v obravnavanem primeru pomenila, da je kreditojemalec sprejel svobodno odločitev za kredit, vezan na švicarski frank, čeprav mu je bil ponujen tudi kredit v EUR. Ugotovitev kršitev človekovih pravic, vezanih na socialno in ekonomsko funkcijo lastnine, bi bila po mnenju prve nasprotne udeleženke v nasprotju z načeli pravne države, ki zahtevajo, da se dogovori spoštujejo, zanikala bi svobodno voljo (in z njo povezano odgovornost) posameznika, hkrati pa bi pomenila nesorazmerno oblastno intervencijo v civilno pravo. Ob sklicevanju na odločitev ESČP v zadevi *Antonopoulou proti Grčiji* prva nasprotna udeleženka opozarja, da je imel pritožnik v skladu z 20. členom Pogodbe ves čas možnost zahtevati konverzijo posojila. Predlaga, naj Ustavno sodišče naloži pritožniku povrnitev stroškov postopka.

¹² Prva nasprotna udeleženka se sklicuje na D. Možina, *Kreditne pogodbe v švicarskih frankih*, GV Založba, Ljubljana 2018, str. 61.

¹³ Poročevalec Državnega zbora št. 81 z dne 3. 9. 2002 ((EPA) 355-III).

¹⁴ Prva nasprotna udeleženka se sklicuje tudi na V. Trstenjak, R. Knez, D. Možina, *Evropsko pravo varstva potrošnikov*, GV Založba, Ljubljana 2018, str. 61. Glede razlage ob upoštevanju omejitve drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS se sklicuje tudi na sodbo SEU v združenih zadevah *Banco Santander*, C-96/16 in C-94/17, z dne 7. 8. 2018. Sklicuje se tudi na odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v zadevi *Antonopoulou proti Grčiji* z dne 19. 1. 2021, v kateri je nacionalno sodišče ravno tako nacionalni predpis razlagalo v skladu z Direktivo 93/13/EGS.

9. Tudi druga nasprotna udeleženka (stranska udeleženka iz pravde) v odgovoru nasprotuje stališču pritožnika, da naj bi Republika Slovenija zagotovila višje varstvo potrošnikov v smislu zahteve po presoji (ne)poštenosti jasnega in razumljivega glavnega predmeta pogodbe.¹⁵ Meni, da pritožniku pravica do opredelitve ni bila kršena, z navedbami o opustitvi izvedbe dokazov pa naj bi pritožnik dejansko grajal dokazno oceno. Hkrati naj bi bilo pritožnikovo sklicevanje na kršitev lastninske pravice pavšalno in neutemeljeno, navedbe o kršitvi pravice do socialne varnosti pa tako nejasne, da nanje ne more odgovoriti. Navaja, da se pritožnik ne more sklicevati na določbe Direktive 93/13/EGS, ker slednja v trenutku sklenitve Pogodbe (25. 11. 2005) še ni bila prenesena v slovenski pravni red.

10. Ustavno sodišče je odgovora nasprotnih udeleženk poslalo pritožniku. Ta v svojem odgovoru nasprotuje stališčem iz odgovorov nasprotnih udeleženk in vztraja pri navedbah iz ustavne pritožbe ter dodatno predlaga, naj Ustavno sodišče nasprotnima udeleženkama naloži plačilo stroškov z ustavno pritožbo in pripravo odgovora na njune navedbe.

B.

11. Pritožnik glede na vsebino ustavne pritožbe izpodbija le odločitev sodišč v delu zavrnitve primarnega zahtevka. Ustavno pritožbo med drugim utemeljuje z očitkom neobrazloženosti izpodbijanih sodnih odločb glede na standard pojasnilne dolžnosti v skladu s sodno prakso SEU. V postopku je med drugim navajal, da banka pred sklenitvijo Pogodbe ni izpolnila svoje pojasnilne dolžnosti, ker mu ni posredovala konkretnih informacij o vplivu gibanja tečaja švicarskega franka in povečanja tujih obrestnih mer na obroke vračila kredita. Ustavno sodišče je zato v nadaljevanju opravilo presojo na podlagi ustavne pravice do obrazložene sodne odločbe iz 22. člena Ustave.

12. Iz 22. člena Ustave izhaja obveznost sodišča, da se seznanijo z navedbami strank, jih pretehta ter se do dopustnih in upoštevnihih navedb v obrazložitvi odločbe tudi opredeli. Po ustaljeni presoji Ustavnega sodišča je samostojna razsežnost pravice iz 22. člena Ustave pravica do obrazložene sodne odločbe.¹⁶ Sodišče mora namreč na konkreten način in z zadostno jasnostjo opredeliti razloge, na podlagi katerih je sprejelo svojo odločitev, da lahko stranka, še posebno, če v postopku ni bila uspešna, spozna, kakšni so bili razlogi za odločitev, nanašajočo se na njeno pravico, obveznost oziroma pravni interes.¹⁷ Kadar instančno sodišče pritrdi pravnemu naziranju nižjega sodišča, je sicer zahteva po

¹⁵ Ob tem se sklicuje na sklepa Vrhovnega sodišča št. II Ips 137/2018 z dne 25. 10. 2018 in št. II Ips 201/2017 z dne 7. 5. 2018.

¹⁶ Glej npr. 8. in 12. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-147/09 z dne 23. 9. 2010 (Uradni list RS, št. 83/10) in 6. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-781/15 z dne 24. 11. 2016.

¹⁷ Prav tam.

obrazloženosti odločbe lahko nižja od siceršnje zahteve po obrazloženosti sodnih odločb,¹⁸ vendar le, če se je nižje sodišče že opredelilo do upoštevnih trditev in pravnih naziranj stranke in je iz sodbe nižjega sodišča mogoče razbrati razloge za sprejeto odločitev. Z vidika vsebine in obsega dolžnosti sodišča do opredelitve do strankinih navedb in dolžnosti obrazložene sodne odločbe je pomembno tudi to, da sodišče nacionalne predpise razlaga ustavnoskladno.¹⁹ Ob sprejetem izhodišču Direktive 93/13/EGS to pomeni tudi z njenim upoštevanjem v luči načela skladne razlage.²⁰ Obe sodišči sta zavzeli stališče, da je v obravnavanem primeru upoštevna tudi Direktiva 93/13/EGS, in sta spor v ključnem delu obravnavali z vidika ureditve stopnje skrbnosti, ki se po nacionalni ureditvi in Direktivi 93/13/EGS zahteva od banke pri sklepanju kreditne pogodbe. Zaradi izhodišča prava Evropske unije (v nadaljevanju EU), da mora sodišče vselej preveriti jasnost in razumljivost pogodbenega pogoja (tudi izpolnjenost pojasnilne dolžnosti), ki se nanaša na glavni predmet pogodbe,²¹ in povezanost pomena tega izhodišča s presojo (ne)poštenosti pogodbenega pogoja,²² je Ustavno sodišče svojo presojo omejilo²³ na vidik (ne)obrazloženosti izpodbijanih sodnih odločb z vidika razlage nacionalnega prava v luči navedenega pravnega standarda iz prava EU.

13. Jasnost in razumljivost v smislu drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS (ter v tem okviru vprašanje pojasnilne dolžnosti) sta ob izhodišču minimalne harmonizacije²⁴ avtonomna pravna pojma pravnega reda EU, katerih razlaga je v izključni pristojnosti SEU. Ko se nacionalno sodišče v postopku, ki ga vodi, sreča z vprašanjem, katerega rešitev je v izključni pristojnosti SEU, in je to sodišče na vprašanje že odgovorilo, mora pri

¹⁸ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-1381/08 z dne 23. 9. 2009 (Uradni list RS, št. 80/09), 10. točka obrazložitve.

¹⁹ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-492/11 z dne 9. 5. 2013 (Uradni list RS, št. 47/13), 6. točka obrazložitve.

²⁰ Tretji odstavek 4. člena Pogodbe o Evropski uniji (prečiščena različica, UL C 202, 7. 6. 2016 – PEU). O načelu skladne razlage Ustavno sodišče tudi v odločbi št. Up-1056/11 z dne 21. 11. 2013 (Uradni list RS, št. 108/13, in OdlUS XX, 18), 5. točka obrazložitve. O tem, da načelo skladne razlage hkrati tudi kot notranje ustavnopravno načelo zavezuje z močjo Ustave, prim. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-146/12 z dne 14. 11. 2013 (Uradni list RS, št. 107/13, in OdlUS XX, 10), 32.–34. točka obrazložitve. Pogodba je bila sicer očitno sklenjena po pristopu Republike Slovenije k EU in direktiva je takrat že učinkovala v slovenskem pravnem redu. Enako velja za zahtevo po prednostni skladni razlagi nacionalnega prava (*interpretatio europeae*).

²¹ Navedeno izhaja iz zahteve po jasnem in razumljivem besedilu, ki je vsebovana v 5. členu Direktive 93/13/EGS, prim. sodbo SEU v zadevi *Gómez del Moral Guasch*, 46. in 47. točka obrazložitve.

²² Odločba Ustavnega sodišča št. Up-14/21 z dne 13. 1. 2022 (Uradni list RS, št. 16/22), 20. točka obrazložitve.

²³ Pri tem pa Ustavno sodišče opozarja, da je glede pomena pojasnilne dolžnosti pri presoji in glede same presoje (ne)poštenosti pogodbenih pogojev treba upoštevati odločbo Ustavnega sodišča št. Up-14/21.

²⁴ Prim. 8. člen Direktive 93/13/EGS.

presoji, upoštevajoč načelo skladne razlage, upoštevati v sodbi opredeljena merila, s katerimi so opredeljeni avtonomni pojmi prava EU. To pomeni, da mora ugotoviti dejstva, ki so v okoliščinah konkretnega primera pomembna za uporabo danih meril iz sodbe SEU, in nato podati razloge, zakaj ugotovljena dejstva v konkretnem primeru utemeljijo izpolnjenost meril, ki opredeljujejo določen pravni pojem (v obravnavanem primeru pravni standard pojasnilne dolžnosti) iz prava EU.²⁵

14. Potrošnik je v razmerju do ponudnika kredita v podrejenem položaju glede ravni obveščenosti in pogajalskih sposobnosti,²⁶ zato Direktiva 93/13/EGS varuje njegov pravni položaj z zahtevo po transparentnosti, ki jo SEU široko razlaga.²⁷ Skladno s sodno prakso SEU v zvezi s pojasnilno dolžnostjo na podlagi Direktive 93/13/EGS²⁸ mora nacionalno sodišče ob upoštevanju okoliščin sklenitve pogodbe preučiti, ali je bil potrošnik obveščen o vseh elementih, ki bi lahko vplivali na obseg njegove obveznosti in na podlagi katerih lahko presodi predvsem skupne stroške svojega kredita.²⁹ Že v zadevi *Andriuc* je SEU povzelo Priporočilo ESRB, da mora pojasniti vsebovati vsaj vpliv zelo velike depreciacije domače valute (in povečanje tujih obrestnih mer) na obroke za odplačilo kredita.³⁰ Glede zahteve po transparentnosti pogodbenih pogojev iz drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS je SEU poudarilo, da te zahteve, ki je navedena tudi v 5. členu te Direktive, ni mogoče zožiti zgolj na njeno formalno in slovnično razumljivost.³¹ Finančne ustanove morajo potrošnikom posredovati informacije vsaj o tem, kako bi na obroke za odplačilo kredita vplivala zelo veliko znižanje vrednosti zakonitega plačilnega sredstva države

²⁵ Tako že 11. točka obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-150/13 z dne 23. 1. 2014 (Uradni list RS, št. 14/14, in OdlUS XX, 32).

²⁶ Prim. sodbo SEU v zadevi *Gómez del Moral Guasch*, 50. točka obrazložitve, in tam navedeno sodno prakso.

²⁷ Prim. sodbo SEU v zadevi *Kásler*, 71. in 72. točka obrazložitve.

²⁸ Prim. sodbo SEU v zadevi *Andriuc*, 49.–51. točka obrazložitve, sodbo SEU v zadevi *OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. proti Terézi Ilyés, Emilu Kissu*, C-51/17, z dne 20. 9. 2018 (v nadaljevanju zadeva *OTP*), 74., 75. in 78. točka obrazložitve. Prim. tudi sodbo SEU v združenih zadevah *BNP Paribas Personal Finance*, od C-776/19 do C-782/19, z dne 10. 6. 2021, 70. in 71. točka obrazložitve. Prim. tudi sodbo SEU v zadevi *BNP Paribas Personal Finance SA proti VE*, C-609/19, z dne 10. 6. 2021 (v nadaljevanju zadeva *BNP proti VE*), 49.–51. točka obrazložitve. Zadnjih dveh sodb sicer sodišči v postopku nista mogli upoštevati, saj sta ti dve sodbi SEU bili sprejeti po izdaji izpodbijanih sodb, vendar ju Ustavno sodišče v tej odločbi navaja, ker sta upoštevni z vidika aktualne razlage Direktive 93/13/EGS. Sodbe SEU, sprejete v postopku predhodnega odločanja po 267. členu PDEU, imajo *ex tunc* pravni učinek in izražajo, kar je v normi prava EU *ab initio*. Glej K. Lenaerts, I. Maselis, K. Gutman, *EU Procedural Law*, Oxford University Press, Oxford 2014, str. 246.

²⁹ Prim. sodbo SEU v zadevi *Andriuc*, 47. točka obrazložitve.

³⁰ Enako tudi kasneje SEU v sodbi v zadevi *OTP*, 74. točka obrazložitve, in ponovno tudi v sodbi v zadevi *BNP proti VE*, 48. točka obrazložitve.

³¹ Prim. sodbo SEU v zadevi *Kásler*, 71. in 72. točka obrazložitve.

članice, v kateri ima potrošnik stalno prebivališče, in povečanje tujih obrestnih mer.³² Ponudnik mora tako potrošniku navesti mogoča nihanja menjalnih tečajev in tveganja, ki so neločljivo povezana s sklenitvijo take pogodbe.³³ Posebej pomembna so pojasnila o tveganjih kreditojemalca v primeru velikega znižanja vrednosti valute, ki je zakonito plačilno sredstvo v državi članici njegovega stalnega prebivališča, in zvišanja tuje obrestne mere.³⁴ Zato ni dovolj, da se potrošniku omogoči le razumevanje, da lahko glede na nihanja menjalnega tečaja gibanje paritete med obračunsko valuto in valuto plačila povzroči neugodne posledice za njegove finančne obveznosti, ampak mu je treba omogočiti tudi, da v okviru sklenitve kredita v tuji valuti razume dejansko tveganje, ki mu je izpostavljen v celotnem pogodbenem obdobju v primeru velikega znižanja vrednosti valute, v kateri prejema dohodke, glede na obračunsko valuto.³⁵ Tako se mora povprečni potrošnik, ki je običajno obveščen ter razumno pozoren in preudaren, zavedati možnosti zvišanja ali znižanja vrednosti tuje valute, na katero je kredit vezan, in oceniti morebitne pomembne ekonomske posledice za svoje finančne obveznosti.³⁶ Ob tem je očitno, da je SEU navedena stališča in merila sprejelo v povezavi z načelom transparentnosti in vsebino standarda pojasnilne dolžnosti na podlagi Direktive 93/13/EGS in ne na temelju (retroaktivne) uporabe Priporočila ESRB kot zavezujočega pravnega vira. V tej zvezi ni mogoče spregledati, da je potrošnik v postopku izrecno zatrjeval, da mu (predvsem tečajno) tveganje ni bilo predstavljeno v realni sferi, in je posebej poudarjal ravno pomen vpliva zelo velike deprecijacije domače valute (in povečanje tujih obrestnih mer) na njegove kreditne obveznosti (višino obrokov).

15. Skladno s predstavljenimi merili SEU, ki (so)opredeljujejo po naziranju sodišč upoštevno materialnopravno podlago, je torej ključno, da ima povprečen potrošnik pred sklenitvijo kreditne pogodbe na voljo takšne informacije, ki mu omogočajo oceno dejanskega tveganja, ki ga sprejema s podpisom kreditne pogodbe. To se v primeru kreditne pogodbe z valutno klavzulo in s tujo variabilno obrestno mero izraža predvsem v potencialnem povečanju njegovih kreditnih obveznosti zaradi spremembe valutnega tečaja. SEU je kot zgoraj obrazloženo razsodilo, da mora kreditodajalec pojasniti vsaj vpliv zelo velikega znižanja vrednosti domače valute (in povečanja tujih obrestnih mer) na finančne obveznosti kreditojemalca na način, da ta tveganje tudi dejansko lahko razume.

³² Prim. sodbo SEU v zadevi *OTP*, 74. točka obrazložitve, in tam navedeno sodno prakso.

³³ Prim. sodbo SEU v zadevi *Andriciuc*, 50. točka obrazložitve, sodbo SEU v zadevi *OTP*, 75. točka obrazložitve, sodbo SEU v združenih zadevah *BNP Paribas Personal Finance*, 71. točka obrazložitve, in sodbo SEU v zadevi *BNP proti VE*, 50. in 51. točka obrazložitve.

³⁴ Sodba SEU v zadevi *BNP proti VE*, 48. točka obrazložitve.

³⁵ Prav tam, 51. točka obrazložitve.

³⁶ Prim. sodbo SEU v zadevi *OTP*, 78. točka obrazložitve, podobno tudi sodba SEU v zadevi *M. P., B. P. proti "A." prowadzący działalność za pośrednictwem "A." S.A.*, C-212/20, z dne 18. 11. 2021, 42. in 43. točka obrazložitve. Tudi slednje sodbe sodišči v postopku nista mogli upoštevati, saj je bila izdana po izdaji izpodbijanih sodb, vendar jo Ustavno sodišče navaja, ker je upoštevna z vidika razlage Direktive 93/13/EGS.

16. Sodišči sta se v izpodbijanih sodbah sicer sklicevali na upoštevno sodno prakso SEU,³⁷ a iz obrazložitve izpodbijanih sodb ni mogoče razbrati, katero pojasnilo ali gradivo banke je pri povprečnem potrošniku moglo in moralo povzročiti ne le, da se je pritožnik kot potrošnik abstraktno zavedal tečajnega nihanja in možnosti spremembe višine obrokov kredita, ampak da se je moral in mogel povsem konkretno zavedati dejanskih posledic velikega znižanja vrednosti domače valute (in zvišanja tujih obrestnih mer) na višino njegovih kreditnih obveznosti za celotno (dolgotrajno) obdobje odplačevanja kredita. Na podlagi zgoraj navedene sodne prakse SEU je očitno, da jasno pogodbeno besedilo glede delovanja mehanizma konverzije tuje valute ne zadošča za izpolnitev standarda pojasnilne dolžnosti. Enako logično velja tudi, če je pritožniku pogodba zgolj prebrana in/ali jo prebere sam. Tudi samostojno raziskovanje potrošnika na spletu ali poizvedbe pri drugih bankah v času med podpisom pogodbe v poslovni enoti in podpisom pri notarju ne morejo pripeljati do drugačnega zaključka, pri čemer je bil v obravnavanem primeru notarski zapis³⁸ sicer sklenjen celo isti dan. Ravno tako okoliščina, da je pritožnik kasneje sklenil še eno pogodbo s kreditom v tuji valuti, sama zase in brez povezave s pojasnilno dolžnostjo pri sklepanju obravnavane kreditne pogodbe ne more nadomestiti ali pomeniti izpolnitve standarda pojasnilne dolžnosti v zvezi s predhodno sklenjeno Pogodbo, katere ničnost je bila predmet presoje v obravnavanem primeru. Čeprav konkreten način izpolnitve pojasnilne dolžnosti (npr. z grafi, tabelami, konkretiziranimi ustnimi pojasnili, drugimi izračuni) ni predmet urejanja Direktive 93/13/EGS in sodne prakse SEU, je očitno, da pojasnilna dolžnost v smislu konkretiziranega vpliva velike apreciacije tuje valute na kreditne obveznosti tudi ne more biti utemeljena s primerjalno predstavitvijo drugega kredita v EUR, abstraktnim opozorilom o možnosti bodočega (neugodnega) nihanja tečaja (in tuje obrestne mere) oziroma grafično predstavitvijo preteklih nihanj tečajnega razmerja. Takšna pojasnila banke potrošniku ne predstavijo tveganja v realni sferi njegovih kreditnih obveznosti ob upoštevanju dolgoročnosti kreditnega razmerja.³⁹ Fiksni izračun bodočih obrokov na temelju aktualnega tečaja (in obrestne mere) tudi očitno ne naslavlja vprašanja tečajnega (ali obrestnega) tveganja. Ravno tako ne splošno prepričanje o ugodnosti tovrstnih kreditov ali njihovi tržni (ne)zanimivosti (na podlagi aktualno vrednosti tečaja in/ali njegove referenčne obrestne mere) v trenutku sklepanja pogodbe.

17. Sodišče prve stopnje torej v ključnem delu presoje sodbe ni obrazložilo, s čimer je kršilo pravico pritožnika do obrazložene sodne odločbe iz 22. člena Ustave. S pritrditvijo razlogom prvostopenjske sodbe in utemeljitvijo izpolnitve pojasnilne dolžnosti na ravni možnosti abstraktnega zavedanja pritožnika glede obstoja valutnega tveganja brez izraza v konkretni sferi kreditnih obveznosti tudi drugostopenjsko sodišče ni vsebinsko odgovorilo na navedbe pritožnika v pritožbenem postopku, da prvostopenjsko sodišče kljub ustrezni zgornji premisi v obravnavanem primeru standarda pojasnilne dolžnosti ni

³⁷ Predvsem sodbo SEU v zadevi *Andriciuc*.

³⁸ Posebno opozorilo notarja je ob tem vsebovano le v povezavi z neposredno izvršljivostjo notarskega zapisa, pri čemer (valutnega in obrestnega) tveganja ne omenja in ne konkretizira.

³⁹ Prim 33. in 34. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-14/21.

ustrezno napolnilo in se ni ukvarjalo z njegovo zmožnostjo zavedanja dejanskega obsega tveganja. S tem je tudi drugostopenjsko sodišče kršilo pravico iz 22. člena Ustave. V tej zvezi tudi sklicevanje sodišča na branje Pogodbe ter pogodbeno predvidene možnosti pritožnika, da odstopi od Pogodbe, ni mogoče razumeti kot upoštevni prikaz valutnega tveganja v realni premoženjski sferi pritožnika. Pri tem tudi ni pomembno, da banka konkretnega nihanja ne more predvideti, saj standard pojasnilne dolžnosti po sodni praksi SEU (pravilnega) predvidevanja bodočega nihanja navedenih parametrov očitno ne zahteva.⁴⁰ Zahteva namreč predstavitev hipotetičnega vpliva znatne apreciacije tuje valute v realni sferi kreditnih obveznosti kot (v dolgoročnem kreditnem razmerju) možno materializacijo tveganja v konkretni sferi pritožnikovih obveznosti. Ustavno sodišče je, ne da bi se spustilo v presojo preostalih zatrjevanih kršitev, izpodbijani sodbi v delu zavrnitve primarnega zahtevka s stroškovno posledico razveljavilo in zadevo zato vrnilo Okrožnemu sodišču na Ptuju v ponovno odločanje (1. točka izreka). Ob tem je upoštevalo tudi izhodišče, da mora sodišče vselej⁴¹ preveriti jasnost in razumljivost pogodbenega pogoja (tudi izpolnjenost pojasnilne dolžnosti), ki se nanaša na glavni predmet pogodbe,⁴² in povezanost pomena tega izhodišča s presojo (ne)poštenosti pogodbenega pogoja.⁴³

18. Pritožnik in prva nasprotna udeleženka priglašata tudi stroške, ki so jima nastali v postopku pred Ustavnim sodiščem. Po prvem odstavku 34. člena ZUstS nosi v postopku pred Ustavnim sodiščem vsak udeleženec svoje stroške postopka, če Ustavno sodišče ne odloči drugače. Ker niso podani razlogi za drugačno odločitev, je Ustavno sodišče odločilo, kot izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

⁴⁰ Poklicna strokovnost in znanje banke glede mogočih nihanj menjalnih tečajev in tveganj, neločljivo povezanih s sklenitvijo kredita v tuji valuti, je sicer upoštevni (objektiviziran) vidik v okviru presoje (ne)poštenosti glavnega predmeta pogodbe (prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-14/21, 37. točka obrazložitve).

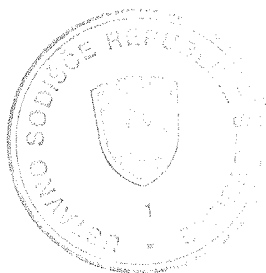
⁴¹ Torej ne glede na (ne)prenos drugega odstavka 4. člena Direktive 93/13/EGS. Prim. tudi odločbo Ustavnega sodišča št. Up-14/21, 23.–29. točka obrazložitve.

⁴² Navedeno izhaja iz zahteve po jasnem in razumljivem besedilu, ki je vsebovana v 5. členu Direktive 93/13/EGS (prim. sodbo SEU v zadevi *Marc Gómez del Moral Guasch*, 46. in 47. točka obrazložitve).

⁴³ Neizpolnjevanje zahtev glede preglednosti je namreč lahko del presoje nedovoljenosti pogodbenega pogoja (tako SEU v sodbah v zadevi *Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság proti Invitel Távközlési Zrt*, C-472/10, z dne 26. 4. 2012, 1. točka izreka ter 30. in 31. točka obrazložitve, ter v zadevi *Constructora Principado SA proti Joséju Ignaciu Menéndezu Álvarezu*, C-226/12, z dne 16. 1. 2014, 27. točka obrazložitve) in lahko celo pomeni njegovo nedovoljenost (tako SEU v sodbi v zadevi *Verein für Konsumenteninformation proti Amazon EU Sàrl*, C-191/15, z dne 28. 7. 2016, 2. točka izreka in 65.–71. točka obrazložitve). Kljub temu so lahko pogodbeni pogoji, ki so popolnoma pregledni, nedovoljeni v smislu prvega odstavka 3. člena Direktive 93/13/EGS zaradi svoje neuravnotežene vsebine (prim. sklep SEU v zadevi *Katalin Sebestyén proti Zsolt Csaba Kóvári in drugim*, C-342/13, z dne 3. 4. 2014, 34. točka obrazložitve). V zvezi s presojo nepoštenosti prim. tudi 35. do 40. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-14/21.

c.

19. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena in prvega odstavka 34. člena ZUstS ter petega odstavka v zvezi s tretjo alinejo tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20) v sestavi: predsednik dr. Matej Accetto ter sodnice in sodniki dr. Rok Čeferin, Dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Rajko Knez, dr. Neža Kogovšek Šalamon, dr. Špelca Mežnar, dr. Rok Svetlič, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Ustavno sodišče je 1. točko izreka sprejelo s šestimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodniki Jaklič, Svetlič in Šorli. Ustavno sodišče je 2. točko izreka sprejelo soglasno.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Matej Accetto', is written over the printed name.

dr. Matej Accetto
Predsednik